

STEMHULP WATERSCHAPSVERKIEZINGEN 2023

Er valt wat te kiezen op 15 maart 2023. Naast de Provinciale Staten zijn er ook waterschapsverkiezingen. Deze zijn een belangrijk onderdeel van de Nederlandse democratie en vinden elke vier jaar plaats. Op 15 maart zal een nieuwe waterschapsraad worden gekozen. Het waterschap is een bestuurlijke organisatie die belast is met het beheer van het watersysteem en andere watersysteemgerelateerde zaken. Waterschappen zijn belast met het onderhoud aan onze dijken en sluizen. Zij zorgen bovendien voor de zuivering van het afvalwater en een juiste waterstand. Inwoners dragen hieraan bij door het betalen van waterschapsbelasting.

Nederland telt 21 waterschappen. Elk van deze waterschappen heeft een gekozen algemeen bestuur en verder een dagelijks bestuur en een voorzitter, de Dijkgraaf. Het grootste deel van de leden van het algemeen bestuur kiezen de inwoners van de regio van het desbetreffende waterschap. Daarnaast zijn er nog zetels voor de boeren, het bedrijfsleven en natuurbelangen waarvoor we niet kunnen stemmen.

Voorafgaand aan de verkiezingen brengen de (lokale) politieke partijen meestal via campagnes hun beleid voor het voetlicht. Er zijn drie belangrijke keuze-hulpen in ontwikkeling of klaar om uw keuze te helpen bepalen:

- **Mijnstem.nl:** Citisens maakt voor alle 21 waterschappen in opdracht van de Unie van Waterschappen een eigen online stembelp.
- **Stemwijzer.nl:** (Op dit moment nog onbekend of er een speciale stemwijzer voor deze waterschapsverkiezingen komt). ProDemos heeft als doel om burgers te bewapenen met kennis en kunde, zodat ze op een verantwoordelijke manier hun stem kunnen uitbrengen bij verkiezingen.
- **Kieskompas.nl:** (Ook hiervan is nog onbekend of er een speciale stemwijzer volgt voor de komende waterschapsverkiezingen). Het Kieskompas is een krachtig instrument waarmee kiezers hun stem kunnen laten wegen bij verkiezingen.

NIEUWE REGELS VOOR RIOOL-AANSLUITINGEN IN BERGEN

In de gemeente Bergen is sinds 1 januari 2023 een aantal nieuwe regels over water en riolering van kracht. Daarmee sluit de gemeente aan in de grote groep gemeenten die hiervoor nieuwe regels opstelt. Een van de regels is de aansluitverordening. Hierin staat welk deel van de riolering in bezit is van de gemeente en welk deel van de perceeleigenaar. Dit schept duidelijkheid over wie welke taak heeft.

Om klimaatbestendig te zijn, moet de inrichting van de gemeente mee veranderen. Een van de klimaatbestendige uitgangspunten gaat over waterberging op privéterrein. Bij nieuw te bouwen huizen is het nu verplicht om te zorgen voor waterberging op eigen (particulier) terrein. Deze waterberging moet een hevige bui kunnen opvangen. Dit vermindert de kans op wateroverlast bij de burens of op openbaar terrein. De waterberging kan het water daarna vertraagd afvoeren, infiltreren of beschikbaar maken voor hergebruik in de tuin of in huis. Deze aangelegde waterbergingen zijn geregeld door de gemeente. Ze dienen volgens de nieuwe regels goed onderhouden te worden, zodat ze minimaal 60 mm neerslag kunnen opvangen.

DIT JAAR WEER STIMULERINGSREGELING KLIMAATADAPTATIE

Ook in 2023 is er de Stimuleringsregeling Klimaatadaptatie in de regio Delfland. In totaal is er 290.000 euro beschikbaar voor grootschalige initiatieven die daadwerkelijk bijdragen aan het opvangen en vasthouden van regenwater. Gedacht kan worden aan een groot groen dak (meer dan 70 m²), een ondergrondse waterberging, een collectief van maatregelen samen met de wijk of een groen-blauw schoolplein.

Het Hoogheemraadschap Delfland werkt er samen met andere lokale overheden hard aan om wateroverlast door regenval tegen te gaan. Dat is niet voldoende, want meer dan de helft van de verharding ligt op privaat terrein. Daarom roept Delfland particulieren en bedrijven op om mee te doen en zelf maatregelen te treffen. Hiervoor is de Stimuleringsregeling Klimaatadaptatie in het leven geroepen. Met deze regeling kunnen initiatiefnemers tot 25 procent van de kosten van klimaatadaptatieve maatregelen aanvragen met een maximum van 15.000 euro.

In een aantal gemeenten in deze regio zijn er ook subsidieregelingen. Kijk op de website van het Hoogheemraadschap voor links naar de desbetreffende subsidieregeling.

NIUWBOUW NU AL IN DE PRIJZEN

Het project Robin Wood is bij het World Architecture Festival in Lissabon verkozen tot het beste toekomstige woongebouw. De jury roemde het gebouw voor de combinatie van modulaire houtbouw met veel aandacht voor het ontstaan van een gemixte, levendige community in een 'urban village'. Dat het gebouw veel flexibiliteit kent, een hoog duurzaamheidsniveau heeft én van ontwerp tot beheer een sterke branding heeft, werd alom gewaardeerd. Robin Wood is een ontwerp van ANA architecten en Marc Koehler Architects. Marcel van der Lubbe van ANA architecten stelt dat ze met Robin Wood de volgende stap zetten in duurzame, modulaire en betaalbare woningbouw. Robin Wood laat zien dat deze ambitie goed samengaat met een grote variatie in flexibele, kwalitatieve woningen, een Tiny Forest en hoogwaardige collectieve ruimtes voor alle gebruikers. Robin Wood wordt gerealiseerd op het Centrum-eiland in Amsterdam en zal naar verwachting in 2024 worden opgeleverd.

GECONTROLEERD HEMELWATER AFVOEREN

Om het riool te ontlasten stellen gemeenten steeds vaker eisen aan regenwaterberging in de hemelwaterverordening. Vertraagd hemelwater afvoeren moet soelaas bieden voor de wateroverlastproblematiek. Gemeenten stellen hiervoor eisen aan de hoeveelheid berging en de tijd waarin deze berging weer beschikbaar moet zijn. Op deze manier voorkom je overbelasting van het rioolstelsel en wordt overlast door regenwater beperkt. ZinCo biedt met de run-off control een oplossing voor passieve waterafvoer, waarbij water met een vast ingesteld debiet vertraagd afstroomt. Met waterretentiekraften realiseer je waterberging op een dakoppervlak. Stel dat een gemeente een hemelwaterberging van 60 mm eist, en een beschikbaarheid van het systeem na 24 uur. Dan is op basis van het dakoppervlak en aantal run-off controls te bepalen hoe groot het debiet moet zijn dat iedere seconde moet worden afgevoerd. De run-off control is toepasbaar voor bijna elk type hemelwaterafvoer. De robuuste debietbegrenzer is projectspecifiek in te stellen op de gewenste afvoervertraging, waarbij de instellingen eenvoudig zijn te wijzigen als bijvoorbeeld de eisen vanuit de gemeente veranderen of het gebouw wordt aangepast. Let daarbij wel op dat er voldoende ruimte overblijft in het ontwerp van de dakafvoer, waarschuwt de fabrikant. Er is één run-off control nodig per 300 à 400 m² en de begrenzer is beschikbaar in 280 en 480 mm.

PLANTEN EN BEESTJES OP BLAUW-GROENE DAKEN

De 'RESILIO' daken die in de afgelopen drie jaar werden aangelegd zijn door ecooloog Eva Drukker onderzocht op de typen plantjes en beestjes die op deze groenblauwe daken afkomen. Begin december vorig jaar deelde onderzoekster Eva Drukker haar onderzoeksresultaten aan de partners van het consortium RESILIO. "Ik heb voornamelijk gekeken naar wat voor ecosystemen er op blauw-groene daken ontstaan. En dan maak ik onderscheid tussen daktuinen, kruidendaken met inheemse beplanting en sedumdaken. Vanwege de geringe hoeveelheid voedsel vallen

sedumdaken af: Om populaties levend te houden, moet er het hele jaar voeding zijn en dat is met sedum niet het geval." Drukker bestudeerde insecten, de zogenaamde bestuivers; bijen, zweefvliegers en dakvlinders, die elk een eigen voorkeur hebben. Zo is ook de hoogte van het dak van belang. Er zullen meer bijen op lage daken zijn en meer dakvlinders en zweefvliegen op hogere daken. In het geval van RESILIO was de gemiddelde hoogte 3 of 4 verdiepingen. Dat is dus niet echt hoog." Naast bestuivers is Drukker ook een aantal nachtvlinders tegengekomen.

Blauw-groene daken zijn bijzonder in Nederland. "Het is redelijk uniek in Nederland om relatief ongerepte natuur tegen te komen, wat bij RESILIO daken het geval is omdat er op wat onderhoud na weinig verstoring plaats heeft in vergelijking met andere plekken in de Nederlandse natuur. Het is dus een stukje natuur dat weinig inmenging heeft van de mens."

Er moet nog veel onderzoek gedaan worden. "We zijn pas net begonnen. Maar we zien nu al dat er zich populaties op en rondom de daken vormen. Daarnaast zijn de daken goede 'hubs' voor vogels en insecten die zich tussen andere groen-zones in de stad bewegen. Je maakt het ook mogelijk dat verschillende groepen zich mengen met elkaar als ze paren. Dat is ook een belangrijke functie van de daken. Zo vergroot je de biodiversiteit in de hele stad."